

SENSORVEILEDNING

Emnekode og semester/år:

SGO2100, vår 2024

Eksamensordning:

skriftlig skoleeksamen / hjemmeeksamen / emneoppgave oppgitt tema / emneoppgave selvvalgt tema

Om eksamen ved SGO: En god besvarelse inneholder solid kunnskap, logisk argumentasjon og ryddig disposisjon. Besvarelsen av en drøftingsoppgave skal være diskuterende, analytisk og koble ulike deler av pensum.

1. Besvarelsen svarer på oppgaveteksten på en presis og utfyllende måte.
2. Besvarelsen viser kunnskap.
3. Besvarelsen skal være velskrevet: sammenhengende med godt akademisk språk.
4. Viktige begreper - de som er i kjernen av besvarelsen – skal defineres.
5. Besvarelsen skal vise analytiske evne og refleksjon.

Emnespesifikk beskrivelse:

Dette er et introduksjonsemne som retter søkelyset mot byer som bosted og arbeidssted, som knutepunkt og som arena for mange ulike aktiviteter. Dessuten handler emnet om hvordan byregioner, byer og bydeler planlegges og utformes for å skape gode leveområder, unngå sosial ulikhet og redusere byenes konsekvenser for klima og miljø. Studentene blir introdusert for mange ulike sider ved byer og byutvikling, men emnet legger også opp til at studentene skal utforske byen og jobbe med konkrete byutviklingsprosjekter.

Emnet er delt i tre bolker, slik at studentene først blir introdusert for viktige temaer og teorier, før de skal utforske byen og deretter arbeide med ulike måter å planlegge og utforme byen på:

1. *Forståelser av byen*, der studentene blir introdusert for ulike teorier og begreper for å forstå byenes historie, sosiale strukturer, økonomi og kultur. I denne bolken fokuseres det på empiriske studier av sosiale, kulturelle og økonomiske endringer, for eksempel befolkningsutvikling, sosial ulikhet, segregasjon, gentrifisering, flytting, reisemobilitet og virtuell mobilitet. Et annet hovedtema er hvordan byen oppleves, og hvordan menneskers persepsjon, atferd, livsmønstre og levekår påvirker bylivet. Dessuten kommer vi inn på betydningen av forestillinger og representasjoner om byen (for eksempel i film og litteratur) for menneskers opplevelser og identitet.
2. *Opplevelser av byen*, der studentene skal gå ut i byen og utforske den, ved hjelp av teoriene og begrepene fra den første bolken. Det blir ekskursjoner i større og mindre grupper og feltstudier, der studentene kan bruke film, fotografi og tekst til å studere og fortelle om byen. Tanken er at studentene skal oppleve og erfare byen, og at de skal utvikle sin faglige nysgjerrighet.
3. *Utvikling av byen*, der studentene skal arbeide med bypolitikk, styring og planlegging, og der studentene møter virksomheter og aktører som utvikler byen. I denne bolken skal vi arbeide

med viktige temaer som bærekraftig byutvikling (både miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft), sosial inkludering, demokrati og medvirkning. Dessuten legges det vekt på å forstå hvordan systemet for dagens byplanlegging har vokst fram, hvordan det har endret seg og hva som er de viktigste utfordringene med dette systemet i dag.

I undervisningen og pensumlitteraturen behandler vi byutvikling som et internasjonalt fenomen, inkludert utviklingen i byer i det globale sør. Men i den andre bolken, der studentene skal utforske byen helt konkret, vil vi primært fokusere på Osloregionen.

Se for øvrig emnebeskrivelsen: <https://www.uio.no/studier/emner/sv/iss/SGO2100/>

Oppgavespesifikk beskrivelse:

Oppgavesettet består av tre typer oppgaver, som gis ulik vekt ved fastsettelse av karakter. De tre oppgavetyperne er flervalgsoppgaver (gis vekt tilsvarende 20%), kortsvarsoppgaver (30%) og langsvarsoppgaver (50%). Kandidatene skal besvare alle flervalgsoppgavene, 3 av 6 kortsvarsoppgaver og 2 av 3 langsvarsoppgaver. Nedenfor er det gitt en veiledning til hvordan besvarelsene av kortsvarsoppgavene og langsvarsoppgavene skal vurderes. For flervalgsoppgavene er svarene gitt og poengverdier beregnet.

Flervalgsoppgaver (20%): Svaret er gitt.

Kortsvarsoppgaver (30%): Dette er korte forklaringer av begreper (maks. 200 ord per begrep). 3 av 6 oppgaver skal besvares. Nedenfor følger en kort forklaring av hva som forventes for hvert av begrepene.

1. Gentrifisering
2. Nabolagseffekter
3. Kompakt byutvikling
4. Uformell byutvikling
5. Reguleringsplan
6. Den kreative klassen

1. *Gentrifisering:* Kandidaten bør gjøre rede for hva gentrifisering er og nevne viktige forklaringer. Det er en styrke om besvarelsen nevner både de økonomiske (Neil Smiths «rent gap»-teori) og de sosiokulturelle forklaringene (David Leys teori).
2. *Nabolagseffekter:* Kandidaten bør forklare betydningen av begrepet nabolagseffekter og gjøre rede for hvilke faktorer som er viktige (karakteristika ved befolkning, institusjoner, m.m.). Det er en styrke om kandidaten nevner de sosiale implikasjonene, eller skriver noe om betydningen av bypolitikk eller byplanlegging.
3. *Kompakt byutvikling:* Kandidaten bør gjøre rede for hva dette begrepet betyr, hva som er hensikten med kompakt byutvikling og hvilke byplanelementer som inngår i slike byutviklingsstrategier. Det er en styrke om kandidaten nevner de mulige sosiale implikasjonene (som økte boligpriser og ulikhet i tilgang på tjenester og kollektivtransport).

4. *Uformell byutvikling («informality»)*: Kandidaten bør forklare hva uformell byutvikling dreier seg om, i kontrast til mer formelle siden ved byutviklingen, særlig med tanke på byer i det globale sør. Positive og negative sider ved uformell byutvikling kan også nevnes.
5. *Reguleringsplan*: Kandidaten bør forklare hva en reguleringsplan er og kort gjøre rede for hvilket geografisk nivå denne typen plan gjelder, og hvilke elementer den kan inneholde. Det er fint om kandidaten nevner at den er juridisk bindende og må utarbeides for alle større byggeprosjekter.
6. *Den kreative klassen*: Kandidaten bør gjøre rede for begrepet, hvem som har utviklet det og hvorfor. Det er en styrke om kandidaten også nevner at Richard Floridas teori har hatt stor bypolitisk innflytelse.

Langsvarsoppgaver (50%): Dette er en oppgavetype der det forventes en lengre drøfting (maks. 1000 ord). 2 av 3 oppgaver skal besvares. Nedenfor følger en kort forklaring av hva som forventes i hver av oppgavene.

1. Hva er et offentlig rom? Hvilke faktorer er viktige for at et byrom skal oppleves som offentlig, og hvilke faktorer kan hindre dette? Bruk gjerne eksempler.

Kandidaten bør forklare hva et offentlig rom er, det vil si hva som skal til for at et byrom kan betraktes som offentlig. Besvarelsen bør nevne eierskap, regulering, design og overvåkning, og forklare hvordan disse elementene kan muliggjøre eller hindre at rommet oppleves som offentlig. Det er flere eksempler i pensumlitteraturen, men det er fint om kandidaten nevner eksempler fra ekskursjonen, egne observasjoner, eller feltstudiene de har gjort i emnet. Dette temaet er særlig behandlet i Bergsli et. al (2019). Det nevnes også i boka «Kompakt byutvikling» (Hanssen et. al, 2015) og i artikkelen om sosiale implikasjoner av kompakt byutvikling skrevet av Røe (2023).

2. Hva er urbane representasjoner? Gi eksempler på hvordan slike representasjoner kan få betydning i byplanlegging og bypolitikk.

Kandidaten bør forklare hva en representasjon er og nevne ulike typer urbane representasjoner (som fotografi, film, plankart, visualiseringer, skisser, m.m). Besvarelsen bør så ta utgangspunkt i noen typer representasjoner og gjøre rede for hvilke roller de kan spille i for eksempel utarbeidelse av planer, promotering av prosjekter, politiske beslutningsprosesser og konflikter mellom ulike interesser. Det er en styrke om kandidaten nevner de problematiske sidene ved bruken av representasjoner. Dette temaet er behandlet i boka til Hall og Barrett (2018), men også i kapitlet «Scenesetninger av den kompakte byen – som visuell representasjon, arkitektur og salgsobjekt» (kapittel 4) i boka «Kompakt byutvikling» (Hansen et. al, 2015).

3. Hvorfor er boligen så viktig for mennesker? Hvilke sider ved boligen (som utforming, beliggenhet og eierskap) kan bidra til sosial ulikhet?

Kandidaten bør forklare hva en bolig er, og hvilken betydning den har for menneskers liv og levekår. Det bør også nevnes at mennesker har ulike preferanser og behov når det gjelder boligens størrelse, utforming og lokalisering, avhengig av livsfase, livsstil, kultur, m.m. Deretter bør kandidaten gjøre rede for hvordan de ulike sidene ved boligens utforming, beliggenhet og eierskap kan bidra til eller forsterke sosial ulikhet. Det er fint om kandidaten i tillegg til

boligkvaliteter, nevner segregasjon, tilgang til tjenester og transportmuligheter. Dette temaet er behandlet både i Hall og Barrett (2018) og i bokkapitlet om boligmarked og boligkarrierer (Turner og Nordvik 2016).

Generelt forventes det at kandidatene forklarer begreper, reflekterer og diskuterer, ved å trekke inn ulike deler av pensum. Det forventes ikke at studentene skal oppgi presise referanser, men det er en styrke om de knytter argumentene til teoretikere og forskere, samt til spesifikke tekster. Det er en fint om besvarelsene bruker eksempler, fra tilleggsstoffet på Canvas, ulike andre kilder, feltstudien og ekskursjonen i emnet, eller andre observasjoner.